نام و نام خانوادگی: نام پدر: شماره :	بســـمه تعـــــــــــالی مدیریت آموزش و پرورش بندرلنگه دبیرستان های ابوعلی سینا-معرفت-عفت لمزان	تاریخ: ۱۶ / ۱۰ /۱۴۰۲ وقت : ۸۰ دقیقه تعداد صفحه: ۳
کلاس: دوازدهم انسانی	امتحانات نوبت اول	نام درس: علوم و فنون ادبی

تاریخ ادبیات وسبک شناسی

۱-درستی و نادرستی عبارات زیر را مشخص کنید.۱

الف- هدف انجمن ادبی نشاط رهایی بخشیدن شعر فارسی از تباهی و انحطاط اواخر دورهٔ صفویه بود ص○ غ○

ب- علی اکبر دهخدا در سرودن اشعار ساده وروان مهارت داشت ودر طنز، هجو و هزل چیره دست بود. ص○ غ○

ج- صبای کاشانی خداوند نامه را به تقلید از بوستان سعدی سرود. ص○ غ ○

د- در عصر مشروطه بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان های سیاسی واجتماعی بود ص○ غ○

۲-مجله بهار و دانشکده را چه کسانی منتشر می کردند؟ ۰/۵

۳-اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایشنامهٔ فارسی پرداخت بود.۰/۲۵

۴- .....نوع ادبی جدیدی در ایران به شمار می رود که دوره ناصر الدین شاه با رفت وآمد به اروپا رواج یافت ۰/۲۵

۵- کدام یک از مضامین زیر مترادف با مفهوم دموکراسی غربی در شعر دورهٔ بیداری به کار می رفت؟۰/۲۵

الف-قانون○ ب-تعلیم وتربیت ○ ج-آزادی○ د- وطن○

۶- ازبین ویژگی های ادبی دورهٔ بازگشت، یک مورد نادرست وجود دارد؛آن را مشخص کنید.۰/۲۵

توجه به قالب های قصیده و مثنوی در شعر ملک الشعرا و اشرف الدین گیلانی بیشتر است. گرایش به قالب هایی مثل مستزاد ،چهارپاره ،ترانه و تصنیف، زمینه را برای ظهور شعر نو فراهم کرد. شاعرانی عصر بیداری با تاثیر پذیری از اوضاع اجتماع نوآوری هایی در عرصهٔ تخیل پدید آوردند. از نظر موسیقی و عروض گروه سنت گرا پایبندی بیشتری به سنت های ادبی داشتند.

۷- از شاعران شاخص دوره بیداری که به دفاع از کارگران و ضعیفان توجه داشتند.۰/۵

الف-فرخی یزدی وعارف قزوینی○ ب-بهار و ابوالقاسم لاهوتی ○ ج-ایرج میرزا وعارف قزوینی ○ د-لاهوتی و فرخی یزدی○

۸- کدام گزینه از نویسندگان دوره مشروطه و بیداری محسوب نمی شود؟۰/۲۵

الف-علی اکبر دهخدا ○ ب-قائم مقام فراهانی ○ ج-ناظم الاسلام کرمانی○ د- ادیب الممالک فراهانی○

۹-کدام گزینه از شاخصه های های زبانی شعر در دورهٔ بیداری نیست؟۰/۲۵

الف-کم توجهی کاربرد جمله ها○ ب-ساده وعامیانه بودن○ ج- حضور راوی سوم شخص در صحنه ها○ د- استفاده از واژگان فرنگی

۸-مشخص کنید هرکدام از ویژگی های نثر دوره بیداری به کدام یک از سطوح داده شده مربوط است؟۰/۵

۱-سطح زبانی ۲-سطح ادبی ۳-سطح فکری	الف-ویژگی های نوگرایی،تجدد خواهی وآزادی ..... ب-عبارت های وصفی دور و دراز ولفظ پردازی های بیجا کاهش می یابد.....

۴

موسیقی شعر

۱- هر کدام از موارد زیر با کدام یک از اختیارات شاعری مطابقت دارد؟(در یکی از گزینه ها دو اختیار زبانی وجود دارد) ۱

آهوی دشت (ـ U ـ ـ) تو گفتی(ـ ـ ـ) برآمد (U ـ ـ)

۲- با ذکر دلیل بگویید کدام یک از دو وزن داده شده برای این بیت درست تر است؟۰/۷۵

تارفت مرا از نظر آن چشم جهان بین کس واقف ما نیست که از دیده ها چه ها رفت

الف: مستفعل مستفعل مستفعل مستف ب: مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن

۳- وزن کدام یک از بیت ها، ناهمسان است؟۰/۲۵

الف-بیا تا قدر یکدیگر بدانیم که تا ناگه ز همدیگر نمانیم ○

ج-درد عشقی کشیده ام که مپرس زهر هجری چشیده ام که مپرس○

۴-بیت داده شده را تقطیع کرده ، مرز پایه های آوایی و نیز نشانه های هجایی را مشخص کرده و وزن آن را بنویسید.۲

۶

www.kanoon.ir

شفای این دل بیمار جز لقای تو نیست طبیب جان خرابم کسی ورای تو نیست

مصراع۱	
مصراع۲	
نشانه هجا	
نام وزن	

۵-طبق اختیار تغییر کمیت مصوت ها، مصوت بلند/و/ در چه کلماتی هیچ وقت کوتاه نمی شود وهمواره بلند است؟۰/۵

۶- تقطیع هجایی بیت زیر را تکمیل نموده و دو مورد از اختیارات زبانی به کار رفته را مشخص کنید.۱

گر از این منزل ویران به سوی خانه روم دگر آن جا که روم عاقل و فرزانه روم

	زِ لِ	بِ سو یِ	
دِ گَ			نِ رَ وَم

۷- طبق اختیار کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند، در کدام گزینه می توان مصوتهای بلند مشخص شده را کوتاه تلفظ کرد؟۰/۵

الف- آهویی-رویی ب- جادویی-سویی ج- خدایی- سویی د- جویی-مویی

زیبایی شناسی (آرایه های بدیعی)

۶

۱-ترتیب آرایه های **تضمین- متناقض نما-تلمیح -تضاد-مراعات نظیر** در کدام گزینه درست ذکر شده است؟۰/۵

الف-گواه روهرو آن باشد که سردش یابی از دوزخ نشان عاشق آن باشد که خشکش بینی از دریا

ب-مه روشن میان اختران پنهان نمی ماند میان شاخه های گل مشو پنهان که پیدایی

ج-خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم کز نسیمش«بوی جوی مولیان آید همی»

د-کسی با او نه و او با همه کس نمانَد هیچ کس او ماند وبس

ه-من از آن روز که در بند توأم آزادم پادشاهم که به دست تو اسیر افتادم

۱: الف-ه- ج ب-د ◯ ۲- ه-د- ج-ب- الف ◯ ۳- ج- د- الف-ه-ب ◯ ۴- ج- ه-الف- د-ب ◯

۲- در بیت داده شده تناسب بین کدام کلمات، آرایۀ مراعات نظیر را پدید آورده است؟۰/۲۵

دولت عشق بین که چون از سر فقر و افتخار گوشۀ تاج سلطنت می شکند گدای تو

۳- کدام گزینه، آرایۀ تلمیح دارد؟ دانسته های خودرا در مورد آن بیان کنید.۰/۷۵

الف-گفت آن یار کزو گشت سرِ دار بلند جرمش این بود که اسرار هویدا می کرد

ب-بهر این فرمود رحمان ای پسر کلّ یومٍ هو فی شَان ای پسر

۴-در کدام گزینه متناقض نما(پارادوکس) دیده نمی شود؟۰/۲۵

الف-چیست این سقف بلند سادۀ بسیار نقش هیچ دانا زین معما در جهان آگاه نیست ◯

ب-همچو نی زهری وتریاقی که دید همچو نی دمساز ومشتاقی که دید◯

ج- کسی با او نه و او با همه کس نماند هیچ کس او ماند و بس◯

د-عجب مدار که در عین درد خاموشم که درد یار پری چهره عین درمان است ◯

۶-کدام آرایه ها در مورد بیت زیر صحیح ذکر شده است؟۰/۲۵

با آنکه جیب وجام من از مال و می تهی است مارا فراغتی است که جمشید جم نداشت

الف- تلمیح-متناقض نما ◯ ب- پارادوکس-لف ونشر ◯ ج-تضاد-تضمین ◯ د-لف و نشر-تلمیح◯

۴- در بیت زیر لف ها و نشرها را مشخص کنید و بگویید مرتب است یا مشوش(نامرتب)؟۱

فرو رفت و بر رفت روز نبرد به ماهی نم خون و بر ماه گرد

www.kanoon.ir

۵- آرایه های مناسب هر بیت را از بین گزینه های داده شده انتخاب کنید و جلو آن بنویسید.۲/۵

(تلمیح-تضمین-لف ونشر-مراعات نظیر-تضاد)

الف-گر ندیدی قبض و بسط عشق را گریه مینا نگر خندیدن ساغر ببین.....

ب-نرگس از چشمک زدن شد فتنه در صحن چمن شیوه های چشم جادوی تو ام آمد به یاد .....

ج-چشم حافظ زیر بام قصر آن حوری سرشت شیوه جنات تجری تحتها الانهار داشت .....

د-حرفی است این که خضر به آب بقا رسید زین چرخ دل سیه دمِ آبی ندید کس.....

ه-این که گاهی می زدم بر آب وآتش خویش را روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع.....

۶-با ذکر دلیل ثابت کنید بیت زیر دارای آرایه متناقض نما است.۰/۵

ز کوی یار می آید نسیم باد نوروزی از این باد از مدد خواهی چراغ دل بر افروزی

۴

نقد وتحلیل شعر و نثر

۱-شعر زیر از ملک الشعرای بهار را بخوانید وموارد خواسته شده را پاسخ دهید.

از ملک ادب حکم گذاران همه رفتند شو بار سفر بند که یاران همه رفتند

آن گرد شتابنده که در دامن صحراست گوید چه نشینی که سواران همه رفتند

داغ است دل لاله و نیلی است برِ سرو کز باغ جهان لاله عذاران همه رفتند.

الف:دو مورد از ویژگی های ادبی این شعر را بیان کنید۰/۵

ب: یک ویژگی فکری آن را بنویسید.۰/۲۵

ج- نویسندهٔ این شعر جزو شاعران سنت گرا و وفادار به سنت های ادبی گذشتگان است یا سرایندگان صمیمی و وفادار به زبان مردم کوچه و بازار؟۰/۲۵

۲- با توجه به بیت داده از فرخی یزدی به سوالات پاسخ دهید.

آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی دست خود ز جان شستم از برای آزادی

الف- یک مورد از درون مایه های دوره بیداری را که در این بیت به کار رفته است، مشخص کنید.۰/۲۵

ب-این شاعر تحت تاثیر کدام شاعران گذشته بوده است؟۰/۵

ج-یک شبکه مراعات نظیر رابه عنوان ویژگی ادبی بیت بیابید.۰/۲۵

۳-کدام بیت را نمی توان به دوصورت برش آوایی زد؟(=دارای دو وزن نیست)۰/۵

الف-ای سرو بلند قامت دوست وه وه که شمایت چه نیکوست ○

ب-جانا نظری که ناتوانم بخشا که به لب رسید جانم ○

ج-ماه فرو ماند از جمال محمد سرو نباشد به اعتدال محمد ○

۴ -عبارت زیر از دهخدا را از نظر ویژگی های زبانی دورهٔ بیداری بررسی نمایید.(سه مورد)۱/۵

باری چه دردسر بدهم.حالا که می بیند آن روی کار بالاست، دست وپایش را گم کرده وتمام آن حرفها یادش رفته. تا یک فراش قرمز پوش می بیند دلش می تپد. تا چشمش به یک ژاندارم می افتد، رنگش می پرد، هی می گوید : امان از همنشین بد.

خواهی کـه رسی بـه کـام بـردار دو گـام

نام دبیر	تاریخ تصحیح	نمره	امضا
محمد صالح ارزن کار			